І. ч. 129. (284) Четвер, 19. червня 1941. Ціна 30 сот.

КРАКІВСЬКІ ВІСТІ

щоденник, виходить кожного дня, крім неділь і свят

АДМІНІСТРАЦІЯ: Краків, Райхсштрассе 34. Тел. 230-38
РЕДАКЦІЯ: Краків, Ожешкової 7. — Тел. 104-81

„Krakauer Nachrichten" — Tageszeitung.
Administration: Reichsstrasse 34.
Schriftleitung: Orzeszkowagasse 7.

ПЕРЕДПЛАТА в краю і за кордоном: місячно . . . . . . 6 зол.
Курс 1 нім. марки = 2 зол., 5 чеських корон = 1 зол., 5 слов. кор. = 1 зол.

Погром анґлійців під Солюмом

БЕРЛІН, 18. 6. — **Головне Командування Німецьких Збройних Сил** подає:

В **Північній Африці** тривають бої на фронті під **Солюмом**. По обох боках борються значні сили. Ескадри німецького й італійського летунства брали з успіхом участь у земних боях. Спадні літаки розпорошили англійські батави самоходів і скупчення військ. Боєві літаки збомбардували анґлійську панцирну частину на випадових становищах. Ворог утратив багато панцирних возів.

Летунство бомбардувало багато пристаней на анґлійському південно-західньому й південно-східньому побережжі, як також на східньому побережжі **Шкотії**. Боєві літаки збомбардували минулої ночі багато анґлійських летовищ. Біля **Плимавту** влучним поцілом бомби знищено один торговельний корабель містоти **3.000 тон**, біля шкотського східнього побережжя важко ушкоджено один торговельний корабель.

Спроби анґлійських літаків налетіти вдень на Німецький Залив і зайняті терени заломилися з важкими втратами. В повітряних боях і протилетунською артилерією зістрілено 15 англійських літаків, стежі човни 2. Ворог скинув минулої ночі в кількох місцевостях Західньої Німеччини розривні й запальні бомби. Вбито й ранено багато осіб, знищено або ушкоджено деякі мешкальні доми. Також поцілено поодинокі промислові й залізничі обекти. Нічні ловецькі літаки зістрілили **9** анґлійських літаків.

В часі від 13. до 16. червня ворог утратив разом **53 літаків**. З того 48 зістрілено в повітряних боях, 5 зістрілила воєнна флота. В тому часі пропало 22 німецькі літаки.

В окремому звідомленні подано, що досі в бою під **Солюмом** зовсім знищено один панцирний полк. Інші панцирні частини, що їх відкрили німецькі літаки на випадових становищах і розпорошили бомбовими атаками, мали дуже важкі втрати.

Зістрілено 20 анґлійських літаків

ЗАТОПЛЕНО 5 ВЕЛИКИХ КОРАБЛІВ

БЕРЛІН, 18. 6. — **Головне Командування Збройних Сил** подає в надзвичайному повідомленні:

Німецькі ловецькі літаки мали вчора в повітряних боях над Каналом незвичайні успіхи. У вечірніх годинах підчас спроб налетів на побережжя Каналу німецькі ловецькі літаки зістрілили 20 анґлійських літаків. Пропав тільки 1 німецький літак.

Німецькі підводні човни на північному й середньому Атлянтику затопили підчас завзятої атаки на транспорти під сильною охороною 5 великих озброєних торговельних кораблів загальної містоти 31.933 тон.

——o——

Великий бій у Північній Африці

ЛЕТУНСТВО Й ПАНЦИРНІ ЧАСТИНИ В РІШАЛЬНОМУ ЗМАГУ

Вночі з 15. на 16. ц. м. бомбардовано базу фльоти **Ля Валетту.**

В **Північній Африці** на фронті **Солюму** бій триває далі з неменшою напругою. Внаслідок протинаступів німецьких і італійських панцирних частин ворог мав поважні втрати. В першому дні бою знищено понад 60 анґлійських панцирних возів. Італійське й німецьке летунство співділяло в боях на землі та ушкодило багато самоходів. В повтряних боях зістрілено 11 анґлійських літаків.

Ворожі літаки бомбардували кілька місцевостей в районі **Бенґазі.**

В районі **Галля й Сідамо** у Східній Африці далі відбувалися рухи італійських батав, хоч вони стрічалися з труднощами внаслідок непогоди. На інших відтинках фронту нічого нового.

——o——

Успішний налет на Гайфу

БЕРЛІН, 17. 6. — Подібно, як два перші налети, також і третій бомбовий налет на Гайфу вночі з 13. на 14. ц. м. мав великий успіх. Залога німецьких літаків мала змогу *ствердити, що бомби найважчого калібру вибухли на портовому мольо, що тягнеться* 500 м. углиб моря. Безпосередньо після упадку бомб піднеслися вгору велитенські камені і зломи цементових бльоків, що впали частинно на чердаки двох нищильників, з яких один поважно ушкоджений.

——o——

Анґл. летуни стріляють кулями дум-дум

Рим, 17. 6. — Італійські урядові круги повідомляють, що 15 травня ц. р. анґлійські летуни обстрілювали скорострілами італійські війська під Тобруком. Анґлійці вживали тоді куль дум-дум. Також при битих анґлійцях знайшли такі стрільна. З огляду на те, що анґлійці послуговуються муніцією, забороненою міжнароднім правом, італійський уряд на випадок, коли би це повторилося, введе якнайгостріші засоби відплати.

——o——

Кожний на свойому місці

Куди не кинути оком, всюди бачиться, що вже сама природа має докладно розділені свої функції. Це буває і в кожного народу по цілому світі: адже ж кожний нарід має свої окремі функції — політичні, економічні, культурні. Ми бачили в історії давно, й бачимо сьогодні, що є народи, котрі володіють світом і підпорядковують собі інші, менші чи слабші народи. Бачимо, що є народи, яких господарство спирається на промислі, на торгівлі, інших на хліборобстві, тощо. Бачимо народи, що мають післанництво відігравати свою ролю головно в культурній ділянці. А все це разом у всежитті світа творить гармонійну цілість. Коли ж оцю гармонію функцій хтось хоче припинити, на інші рейки пустити, тоді приходить зудар потрясення, яке переживаємо й у цій війні. Бо демоплютократичні сили хотіли припинити природний розвиток Німеччини та Італії — і прийшло до зудару. Таке буває й з устроєм у державі. Де нема справедливого ладу, де б'ються з собою багатство і нужда, там рівновага суспільн. устрою захитана і привернути її можна тільки революційним шляхом.

Ще простіше: пригляньмося людині з фізичн. боку. Все, що внутрі, чи ззовні, кожна комірка, кожний мязень має свій природній обовязок-функцію. Як хтось ходить догори ногами, говорить животом, їсть ногою, а не рукою — то називаємо його фокусником, кумедіянтом.

І це саме діється з орґанізмом кожного народу, кожної спільноти. Тільки тоді цей орґанізм діє природно і докладно, коли в усіх його ділянках щоденного існування — кожному членові даної спільноти призначена функція, котра відповідає його характерові, його моральним здатностям і природі. Або ще інакше: кожний на свому місці. Економіст займається економією, лікар лікує, маляр малює, словом — кожний знає своє ремесло... Інакше, гальмується життя спільноти.

Та бувають і виїмки. Бувають люди, що називаємо їх ґеніями, бо вони своєю ґеніяльністю охоплюють аж декілька ділянок, вони творять нові концепції, переводять з життя великі, ними кинені, гасла, люди розмаху, люди творчі, люди чину. Та ґенії родяться, їх створити, чи виплекати ніхто не всилі.

Саме завдяки таким ґеніям - творцям стає великий і їхній народ. І навпаки, — народ, що довіряє свою долю людям мірноти — кінчить самогубством, що найкраще потверджує хоча би сучасна війна. І *Ґенії у проводі знаються також на людях. Вони розуміють, що це таке селекція, добір в орґанізмі спільноти.* Що тільки тоді цей орґанізм точно працює, *коли кожна людина, одиниця, — як колісце в машині — на свому місці.* Вони добирають їх, вміють підшукати цих людей і ставлять їх там, де треба. Тоді все йде справно, все функціонує, тоді і з малого творяться великі діла, бо є кому і з ким їх творити.

М. О.

Велепростірне господарство Европи

ПРИЧИНИ Й ПЕРЕДІСТОРІЯ*)

Думки про обєднання всієї континентальної Европи в економічну цілість побіч і проти інших континентів виринули щойно після світової війни. Безперечно, з технічн. боку вплинув на це розвиток шляхів і засобів сполуки, зокрема летунства. Вплинуло теж все більше зацікавлення географією та географічними основами політичного й економічного розвитку (поява геополітики як нової науки, відчування геополітичної та геоекономічної суцільности природних одиниць через випадкові державні границі, „думання континентами" й т. д.). Врешті розірвання, чи бодай сильне обкроєння неодної з давніших великодержавних територій та повстання нових, дрібніших держав, зовсім природно насувало думку якогось бодай економічного порозуміння понад державні кордони.

Але все те могло діяти в напрямі ще тіснішого економічного зближення поодиноких країн по різних континентах та в дусі дальшої розбудови світового господарства, що саме засадничо було проти обставлювання окремих народних господарств митними заборолами. Що розвиток не пішов у напрямі зміцнення світовообмінної системи, на це склалися інші причини й переміни в економії й політиці.

До світової війни, за більшаючого й уже значного добробуту та свобідних під кожним оглядом економічних взаємин з заморськими країнами, господарське становище Европи в світі було незвичайно сильне. В злуці з політичними впливами європейськ. капітал давав Европі супроти заморських, у значній мірі в неї задовжених країн, дуже вигідні умовини торгівлі, корисні еквіваленти обміну, можливість довозити заморські товари понад розмір європейського вивозу на рахунок відсотків, доходів і т. п.

Користі з міжнародного поділу праці були для передових європейських держав на стільки великі, що „оплачувалося" задля них занедбувати розгортання неодної продукційної можливости в себе, як менше доходної. Не одна держава довозила товари, які могла виробити в себе, коли б була собі завдала труду підшукати відповідні сирівці, чи просто урухомити дотичне виробництво. Але якщо це давало на ближчу мету менші вигоди, капітали відпливали радше до інших галузей господарства та інших країн, хоч би й за океан. Коли ж наслідком того недорозвитку продукційних можливостей і, розуміється, сильного природнього промислу населення ставало тісно, надвишки населення свобідно й легко відпливали до заморя.

З приводу цього постійного руху населення й капіталів звязок із заморськими континентами був дуже живий. Відсотки й дивіденди з заморських інвестицій та грошеві посилки емігрантів (реміттенції) грали поважну ролю в господарстві населення та в розрахункових білянсах европейських держав. Увесь світ був наче поширенням Европи та полем для европейської експансії. Якесь почуття різкої відмінности, в відношенні до інших континентів, чи хоч би тільки дуже тісної лучности передусім з рештою европейських країн, не могло мати місця в поодиноких державах Европи, зокрема в передових. Розвій господарства тратив органічний звязок з власним простором. Сировинна основа промисловости багатьох европейських країн, також підстава прохарчування їхнього населення, повисла в просторах, відділених від Европи океанами.

Після світової війни звязаність Европи зі світовим господарством виявляла вже далеко не ті корисні сторінки, навпаки, багато гірші. Світова війна була не лише змагом між окраїнними та осередніми державами Европи, але й змаганням заморських країн проти европейської переваги взагалі. Не багато засягнені війною заморські країни зміцнили своє господарство, розбудували в неодній ділянці власну промисловість, перебрали почасти в руки й торгівлю. Конкуренція країн з високим економічним розвитком, передусім Злучених Держав, витискала з успіхом европейський вивіз з багатьох ринків.

Знесилена війною та її наслідками Европа втратила значну частину не лише своєї політичної переваги, але й своїх капіталів і господарських позицій у заморських краях. Її передові країни з вірителів стали в великій мірі довжниками й то передусім Злучених Держав. Перед припливом европейських емігрантів Північна Америка, за нею й інші заморські держави, почали замикати свої кордони та заводити щораз дальші обмеження. Позаевропейські простори почали відокремлюватися супроти Европи.

Випали також з европейських рям східні простори, обєднані в Совітському Союзі. Господарські взаємини з ними дуже обмежились в порівнанні до колишніх розмірів. Припинення вивозу збіжжя з житниці Европи, почасти й зменшення румунського збіжевого експорту, приневолювало залишені на довіз европейські держави тимбільше імпортувати з заморських країв. Не так важлива тут різниця в ціні, як те, що за довіз зі Східньої Европи вони легко розплачувалися вивозом своїх промислових виробів туди. Між тим промисловий експорт до заморських країв натрапляв на митні перешкоди й фінансові труднощі. Ріст зобовязань у відношенні, напр., до Північної Америки, якій і так уже промислові та інші европейські країни були винні гроші, мусів викликати прикрі економічні і навіть політичні спори.

Погіршені умовини світового господарства викликали в европейських державах тим сильніші заходи для розгорнення і зміцнення внутрішньої краєвої продукції. Самостійність нових держав і зміни границь у багатьох випадках також спричиняли ріст, але одночасно і повстання сітки митних перегород. Нові держави розбудовували нові в себе ділянки промислу, щоби досягнену політичну самостійність підтримати якнайбільшою також в економії незалежністю й свободою рухів.

З другої сторони старі промислові держави почали сильніше підтримувати й розгортати своє сільське господарство також заведенням і підвишкою оборонних мит. Доволі поширений погляд, що саме той зворот у господарській політиці промислових держав різко обкроїв можливості сільсько - господарського вивозу заморських країн і таким чином започаткував упадок міжнародньої торгівлі. Але здається, що той зворот у свою чергу був наслідком зубожіння Европи, що вже не могла своїми капіталами фінансувати в давній мірі торговельних взаємин з аграрними, заморськими країнами.

Участь Европи в світовій торгівлі падала; з круглo 70% у 1890 р. знизилась більше, ніж на 60% перед війною, але тоді це були природні наслідки розвитку також нових заморських країн. За дальше десятиліття, саме через світову війну, европейська участь упала майже на 50%. Одначе цікаве, що торгівля Европи з іншими континентами зменшилась тільки незначно, зате міжевропейська торгівля, себто одних европейських країв з іншими, головно промислових з аграрними, впала на 25%.

Постійні підвишки мит та інші труднощі міжнародньої торгівлі, необхідність підписувати все нові торговельні догово[ри], які все одно не мали виглядів удержа[тися] хоч трохи довший час без змін, деяка [...]жість умов і зокрема також клопотів — у[...] те викликало щораз нові спроби порозумі[ння] між европейськими державами, тим більше, що саме міжевропейська торгівля потерпіла найсильніше. Одначе ніяк не вдавалося узгіднити розбіжностей. Безконечна черга світових економічних нарад і конференцій практично нічого не давала крім хіба зрозуміння, що далі так не може залишитися. Зродилися спроби обласних порозумінь, себто між державами географічно собі близькими, з подібними господарськими умовинами, або з продукційними можливостями, що себе взаємно доповняли. Такі держави признавали собі взаємно виїмкові, кориснiші умовини торгівлі, зокрема нижчі митні ставки, т. зв. преференційні, ніж у відношенню до інших держав.

В цім звороті в митній та взагалі в торговельній політиці проявляються вже ті первні, що їх розбудовує ширше й поглиблює концепція велепростірного господарства: узгіднення напрямів господарства з даними простору, огляди на географічні звязки та на доповняльність суміжних земель. Цій концепції недоставало ще твердої ідейної підбудови та розмаху, але й так уже ці спроби обласних порозумінь перечили пануючій системі міжнародніх господарських взаємин. Ідеї світового господарства найкраще відповідала система свобідної торгівлі без митних обмежень поміж державами. На світовому ринку, всюди, в усіх країнах, усі господарські одиниці поставлені нарівні, і то на всіх внутрішніх ринках.

Коли ж на місце свобідної торгівлі прийшла щораз складніша система оборонних мит і між внутрекраєвими та заграничними доставами потягнено гостру різницю, то все ж зберігалася бодай рівність трактування всіх чужих держав. Усі вони щодо висоти лиш були в засаді рівно поставлені, були в однаковій мірі обтяжені митами. В усіх важніших торговельних договорах панувала „умова найвищого сприяння" (Майстбеґінстіґунґсклявзель). Згідно з цією умовиною особливі вигоди, зокрема митні полекші, що їх дотична держава признала якійсь іншій, автоматично належались також усім іншим державам, з якими перша стояла в договірних взаєминах. Признаючи особливі вигоди одному окремому контрагентові вона правдоподібно одержувала від нього якусь реальну противартість, але інші вже давати не мусіли ніякої рівновартости, їм дотичні вигоди припадали даром.

Різно можна оцінювати „умову найвищого сприяння", що грали постійно таку важну ролю в давніших торговельних договорах. З погляду системи світового господарства в цілому вона мабуть мала дуже додатне значіння. Одначе певна річ, що вона відповідає саме тільки лібералістичному розумінню міжнародньообмінних взаємин, що засадничо виключає митні преференції та що зводила на ніщо обласні порозуміння.

Ті спроби розбилися об конечність домовлятися також з позаевропейськими краями чи й з такими в Европі, як Франція й Англія, що їхній політичній перевазі далеко не відповідало економічне зацікавлення в европейських справах. У Лізі Націй рішали представники морських країн про внутрішні справи Европи, напр., про долю національних меншин. В економічній ділянці тимсильніше давалося відчувати втручання позаевропейських сил. Звязаність з рештою світа виявляла европейським країнам далі вже тільки свою негативну сторінку, що й веліло їм шукати розвязки в утворенні якоїсь всеобіймаючої економічної спільноти европейських сил — велепростірного господарства.

(Д. б.)

Р. Димінськ[ий]

*) Гл. „Кр. Вісті" чч. 116, 117 і 128.

дівська справа в Україні

— це, після німців, друга у черзі нація, що є предметом жидівської ненависти. Ще до недавніх часів, конкретно до 1939 р., цебто до перемоги націонал-соціялізму в Німеччині, найбільш зненавидженим жидами народом у світі були українці.

Ця ненависть датується від козацьких повстань проти поляків на Україні, зокрема від 1648 р. Історичні події, що започаткувались у тому році, а саме збройний всенародній зрив проти відвічного гнобителя української нації, це не лише прояв розбудженої, хоч може ще ясно й неоформленої української державницької думки, змагання унезалежнитись від Польщі, вирватись з орбіт польської імперіялістичної державної політики, що в своїх кольонізаційних плянах хотіли перетворити Україну, „край вольних козаків" у край білих рабів, але це також безпосередня, стихійна реакція українських селянських мас проти страшного гнету й господарського визиску польської шляхти, що при помочі жидів-арендарів довела українське чудове, заквітчане садами, золочене сонцем, багате село до страшної господарської руїни і нечуваної нужди. Тоді вперше голосно на цілий світ заговорив здоровий інстинкт самозбереження нації, що звернувся з однаковісінькою суворістю проти обох запризнаних у нищенні українських земель ворогів: польського та жидівського визискувача.

Згодом прийшов Андрусівський договір. Правобережжя знайшлося знову під Польщею. Під захистом польської збройної сили, жиди хлинули знову цілою хвилею на українські землі та почали діло своєї помсти. Жид, найближчий дорадник і повірений польського шляхтича, почав знову визискувати в нечуваний спосіб український нарід. Польські пани мешкали здебільша в столиці або по більших містах. На селах був всевладним паном їх повновласник, жид-арендар. Українське, пробуджене село, що жило ще свіжою традицією недавно минулих, славних днів, що співало пісні про Жовті Води, про Корсунь і Пилявці, не могло погодитись з новою дійсністю. Тому серед мас зростав бунт, зростало святе бажання пімститись за нові кривди, ще раз підняти вгору скривавлений прапор української справи.

Гайдамаччина й Коліївщина — це не відірвані події, це епільоґ 1648 року, це відгомін Великих Днів. І знову разом з поляками нищено жидівство на Україні. Жиди зрозуміли, що між ними й визискуваним українським народом ніколи не буде згоди. І почалась тиха, безперервна боротьба жидів і жидівської пропаганди проти українців і та української справи, що триває аж до наших днів. Цілий, розкинений по усіх усюдах жидівський світ підніс страшний крик і фальшивий плач проти українців. Для ілюстрації, яку протиукраїнську пропаганду страхіть вели жиди в світі вже в другій половині XVII. століття, наведу кілька цитатів з книжки-споминів жида Натана Ганновера, який описує у своїх споминах боротьбу Хмельницького з Польщею. Натан Ганновер жив у Заславю аж до хвилини, коли під це містечко підійшли козацькі війська. Тоді цей жид, враз із своїм тестем Авраамом, утік до Межиріччя, звідкіля вдалось йому дістатись заграницю. Довший час жив у Венеції й тут видав свої спомини про часи Хмельницького. До року жиди переклали ці спомини на всі европейські мови й поширили в цілій Европі. Про страшного ворога козаків, жорстокого кн. Вишневецького не має жид Ганновер слів похвали. „Князь дуже любив жидів. Відзначався незрівнаними військовими чеснотами. Мусів тікати зі своїм військом в напрямі Литви. З ним утікло біля 5.000 жидів. Він забезпечував їх перед усяким лихом, заки не довів до спокійного місця. Коли загрожувала небезпека ззаду — казав жидам іти перед військом; коли спереду — казав іти жидам за військом, що їх забезпечувало". Так пише жид про цього польського вожаку. За те в найчорніших красках представляє українців. Його описи так наглядно фальшиві й накручені, що не треба їх опрокидувати. І так, описуючи бої під Пирятином, Баришполем та Лубнями, каже жид, що українські козаки в нелюдський спосіб знущались над жидами, а саме: „з одних (жидів) здіймали скіру, а тіло кидали псам; іншим відрубували ноги й руки, а через тулуби, ще живі, їхали возами. Живих закопували в землю. Дітей різали в лоні матерей, привязували до материних грудей і т. п. египетські страхіття. Навів я цих кілька місць, щоб лише унаглядити, яку пропаганду вело міжнародне жидівство у світі проти українського народу. В тому більш-менш дусі веде пропаганду „аль-юда" аж по сьогоднішні дні.

Жид, що до XIX. століття майже в 70% арендував землі в Україні згодом перебрав у свої руки майже всю торгівлю й промисл на наших землях, заволодів майже всіми багатствами нашої землі та збагатитись ще не міра, що розпіячив українське село, що обдарував наших гордих верховинців кормигою й сифілісом, що довів до нужди й фізичного винищення великі простори нашої землі, чує, що віками кривджені й окрадувані ним українські маси віднайдуть себе та пробудяться і розчавлять його як черв'яка-галапаса. Жид знає, що це прийде, тому бореться за свою владу: щоб продовжити її хоч день-два. І та боротьба жида з господарем землі-українцем за скарби землі, за природні безцінні багатства краю, що ведеться від віків — це суть жидівської проблеми на українських землях.

*

Український нарід, що в чудових піснях виливав свою велику тугу за вкраденою йому волею, свій жаль і столітні терпіння, свої жалоби й печаль, всі свої злидні й страждання, ось так оспівує жидівську язву:

„Подивімси, люди добрі, бай на тоти села,
Єк жидівська у ней віра все поприсідала!...
...вже стали полонини жидам продавати,
Давно ґазди ґаздували, доїли на міру,
Тепер пішли полонини під жидівську віру.
А ще Господь, брате, знає, тай що буде з нами,
Більш жидів єк у місті вже полонинами".*)

*) О. Мицюк: „Аграризація жидів на Україні".

Проф. д-р М. КОРДУБА   7)

Богдан Хмельницький в Белзчині та Холмщині

Одержавши відповіді від замостян і від Вейгера, Хмельницький ще тієї самої днини (7. листопада) вислав новий лист до „панів з цілим лицарством". Висловив радість із приводу їхньої заяви миролюбного настрою, зазначивши, що хоч підійшов під місто з кільканадцятьма тис. війська, то зовсім не на те, щоб його приступом добувати. Так вони дожидають вістей із Варшави, він також з того ж самого приводу мусить тут зупинитися; в дописці, мов мимохіть, пригадв своє домагання з попереднього листу, яке панове мовчки поминули: „Напевно ваші милості краще зробите, якщо з огляду на власне здоровя поведетеся з нами, як львовяни".

Спокійний та чемний настрій цих обох листів гетьмана замостяни пояснили собі як вияв його непевного, клопітливого положення. Кружляли вісті, що в козацькім таборі шириться невдоволення, що проти Хмельницького наростає опозиція. Тому у своїй відповіді вдарили в тон більшої самопевности, закидаючи гетьманові, що всупереч його миролюбним заявам козаки грабують, палять, забирають стада і чинять інші шкоди. Щодо натяку на окуп, зложений львовянами, позволили собі на непристойний жарт, що не годиться воякам домагатися дарунків від вояків і вільної шляхти; все ж таки вони згідні гетьманові, як „лицареві в дорозі", післати дещо трунків, яких тепер на селах бракує. Та Хмельницький не дався вивести себе з рівноваги. В третім листі, писанім цього самого дня (7. листопада) вечором, старався опрокинути закид нельояльности, покликуючися на строгий заказ робити якінебудь шкоди, що його видав своїм військам; коли ж не зважаючи на те дещо таке діється, то годі всіх припильнувати, бо у війську „не одної матери діти, особливо тяжко бігати за татарською ордою". Відтак ще раз пригадав, що не вадило б панам подумати про „контентацію", як це вчинили львовяни, додаючи, що цього домагається не для себе, але для татарів, яких треба винагородити за труд та поміч; сподіючись, що в цій справі дійде до порозуміння, досі не велів починати воєнних кроків. Вкінці жадав видачі татарського посла, котрого всупереч звичаєві ще від літа тримають у місті. Оба домагання стрінулися з рішучою відмовою. Пани з цілим лицарством відповіли, що властиво не знають, як львовяни загодили гетьмана та заявили, що не мають нічиїх скарбів, з яких належалась би заплата татарам; не вони їх закликали на війну, то й не на них лежить обовязок їх оплачувати; щодо татарського посла, то його затримали з наказу Річпосполитої і без її призволу не можуть його випустити, проте, як чужоземного посла, тримають його в шані.

Діставши з міста в неділю (8. листопада) вранці таку відповідь, Хмельницький обурився і зареагував сердитим листом, що в нім замість дотеперішнього фаміліярного тону зазвучали докори й погрози. Застерігаючись проти непристойних жартів та крутійства, заявив, що якщо панове відказуються дати окуп, татари самі його пошукають на їхніх жінках та дітях. Воєнний похід не обмежиться лише до Замостя, але досягне Висли й перейде поза Вислу. Надії польської шляхти на поміч марні та й їй уже не доведеться їздити по козаках, виграючи приєднану дарунками старшину проти черні: „тепер ми всі разом". Пригадав долю Бродів і вислід спроб шляхецького збройного спротиву в Руді Магерівській та Наролі, пересилаючи заразом поклін від полоненого там Белзецького.

Зараз після висилки листа велів війську готовитися до наступу. До цього спонукали його ще деякі обяви невдоволення серед старшини, що закидала гетьманові марнування часу, а один із полковників, Чорнота, мав навіть кинути підозріння, що Хмельницький шкодує панського майна, бажаючи піддобритися полякам. Коло полудня загреміли козацькі гармати. Стріляли масивними кулями до мурів і запальними картачами на місто, щоб викликати пожежу. Хоч обстріл не тривав довго, стріли поробили чимало шкоди в будинках. Одночасно відбувся немов пробний наступ. Під заслоною деревяних щитів виступила насамперед чернь, а за нею післав гетьман цих полковників, що нарікали на безділля. Наступ не повівся: було чимало вбитих і ранених; сам полковник Чорнота дістав кулю в ногу і це значно прохолодило його палкість. Але в місті настала тривога. Замостяни побоювалися, що вночі прийде до загального наступу; населення товпилося по костелах, духовенство відправляло молебні. Але наступу не було, ніч перейшла спокійно.

(Далі буде).

Скільки трагедії наших гуцулів скривається в тих вирваних із зболілої душі словах народньої пісні! Ціла долина Пруту й Черемошу в жидівських руках. Усі полонини. А гуцул — гей під верхами за недоступними провалами в бідній хатині; з гордого леґіня став залежним від жида робочим попихайлом, тяглом.

В мене перед очима незабутня картина: Пливе гуцул „дарабов". Що це за подорож, треба спробувати самому. Коли в скаженій плиганині по хвилях летить дараба просто на скелі й від одної десятої секунди, від одного повороту передного стерна, залежить все; коли врізується в піну водопаду й вода заливає „керманича" по стан; коли дараба наскочить на камінь і треба плигати у воду, грудьми двигати величезний тягар 30—40 великих колод...

Важка це праця! Підступаю раз до „керманича", що на березі відпочивав після циклоденного труду й питаюся, скільки він заробляє. Гуцул простирає мозолистою долонею чоло, морщиться з люті й каже:

„Небагато, от, що жид дасть. Годжусь за десятку, а дістану інколи пятку. Але ще порахуюся!"

І в тій притаєній погрозі використовуваного жидом гуцула я відчув ту цілу силу народнього гніву, що бурунною хмарою здіймається над кагальним жидом, над ворогом і визискувачем.

А скільки то знищених українських родин, скільки трагедії нашого робітництва криється за бориславськими нафтовими шибами, що до вибуху війни були в 90% у жидівських руках! Ось як оспівує народня пісня „бориславські гаразди":

„Ой мовили бориславці, що будуть панами,
А вже поле попродали і пішли з торбами...
Ой ви жиди бориславські, та майте сумління,
Уже воску нема в ямах, лиш саме камiння
Ой жиди бориславські, стокроть вашій мамі,
Ой, що я ся набідував у тій проклятій ямі" ітд.

До сьогодні живе в українських піснях жид-арендар, визискувач українського села, що лихвою і збиранням податків руйнував українські родини, цілий нарід.

„Арендар-багатир, будь ня мене ласкав,
Возьми ж собі діти, жінку до неділі в застав.
Арендар подобрів, взяв жінку з собою,
Тепер мене оставив з дітьми сиротою..."

Навів я цих кілька народніх пісень на доказ, як живою була і є жидівська справа на українських землях. Український нарід мріє, щоб отрястися з цього балясту, щоб почути себе господарем на рідній землі. Жидівська проблема на наших землях існує й очікує своєї розвязки. Яка вона буде — покаже історія.

Всеволод Д-бак

На шляху до нового европейського порядку

БЕРЛІН, 18. 6. — З нагоди приступлення Хорватії до пакту трьох великодержав **„Дойче Діпльоматіш-Політіше Корреспонденц"** подає ось що:

Приступлення Хорватії до пакту трьох великодержав є важним етапом на шляху до нового порядку в Европі. Воно означає, що провідні держави цього пакту готові допустити хорватський нарід як рівнорядний чинник до співпраці. Таксамо воно означає, що хорватський нарід стихійно заявився за тим, щоби брати участь у спільній долі европейського суходолу. Хорвати пішли за прикладом багатьох інших народів, що живуть на таких розкинених просторах південно-східньої Европи. Ця нова подія має особливе значіння, бо ще перед не багатьома місяцями хорватський нарід входив до державного організму, що всупереч усім прихильним жестам і льояльності великодержав оси, вважав за вказане покинути в рішальний момент европейську солідарність. Він послухав нашептувань держав, що не мають там чого шукати і приєднався до тих, які на своїх прапорах виписали гасло продовжувати розтіч між европейськими народами в безконечність.

Одночасно приєднання Хорватії до пакту трьох великодержав треба вважати закінченням тієї трагічної епохи европейської історії, якої символом став Версай. Нема сумніву, що і сьогодні є ще елемент в далеких краях, які мають за зле Европі, що вона йде за власними правами й обєднується з метою створити органічну цілість. Щобільше—по другому боці Атлянтику щораз більше лунають голоси, що займають питоме собі становище в неґативному дусі. Воно є недопускальне. Та політика мішатися до чужих справ не зрікається ніякої навіть найдальшої европейської країни. Але чим більше є таких спроб чужих чинників, тим сильніше буде зміцнюватися в Европі переконання, що єдиною відповіддю може бути сильна і солідарна відповідь. Тому приступлення Хорватії до пакту трьох великодержав має велике значіння.

—o—

Як відбувся державний переворот у Білгороді

НОВА НІМЕЦЬКА „БІЛА КНИГА" З 144 ДОКУМЕНТАМИ

БЕРЛІН, 18. 6. 1941 р. — Таме тепер опублікована нова збірка дипльоматичних документів, яку видало німецьке міністерство закордонних справ п. н. **„Біла Книга ч. 7"**. Вона пояснює кулїси білгородського перевороту, коли ґен. Сімович зі своїми прихильниками заарештував голову югославянського уряду Цветковіча і мін. закорд. справ Цінцар-Марковіча. Документи нової „Білої Книги" виявляють також анґлійські намагання, які виходили з Атен, щоби довести до поширення війни на Балкані. Більшість дипльоматичних та військових документів нової „Білої Книги" попала в німецькі руки підчас війни у Франції. Згадані матеріяли доказують правильність поглядів, які німецький уряд висловив у своїх двох меморандумах з 6. VI. ц. р., коли німецькі війська мусіли ввійти до Югославії і Греції.

Як тільки в 1933 р. націонал-соціялізм прийшов до влади, Німеччина старалася поправити досі напружені взаємини з Білгородом. На особливу увагу заслуговує те, що Німеччина йшла Югославії назустріч в економічних справах. У січні 1938 р. **Фірер** прийняв югославянського прем'єра Стоядіновіча. Це було найкращим доказом прихильности Німеччини. Але як тільки Стоядіновіч вернувся до Білгороду, його зустрінула та сама доля, що в березні ц. р. Цветковіча і Цінцар-Марковіча, коли вони вернулися з Відня. Зараз після вибуху війни у вересні 1939 р. виявилося, що впливові югославські політичні круги займали прихильне становище до Анґлії та Франції. Документи „Білої Книги" вказують, що анґлійці в своїх намірах захопити **Солунь** дуже поважно рахували на діяльну допомогу Югославії. Хоч великодержави оси про те знали, вони дали Югославії можливість приступити до пакту трьох великодержав і таким чином забезпечити майбутність без ніяких обтяжень військовими зобовязаннями. У **„Білій Книзі"** вперше опублікували ноту німецького уряду з 25. III. 1941 р., що звільнювала Югославію від всякої військової допомоги. Одночасно телеграма німецького посла в Білгороді з 26. III. доказує, що негайно після ноти німецького уряду білгородські змовники почали переговори в справі участи у війні по стороні Анґлії.

Дуже цікава також і та частина „Білої Книги", яка торкається передісторії війни з Грецією. Найцікавіша була під тим оглядом розмова мін. **фон Рібентропа** з грецьким послом у Фушлі в серпні 1940 р. У тій розмові мін. фон Рібентроп старався по-приятельськи переконати грецького посла, щоби він спричинив зміну ворожої великодержавам оси політики грецького уряду.

„Біла Кига" обіймає також документи головного командування збройних сил про прибуття анґлійських військ до Греції. Це доказує, що **грецький уряд злочинно злегковажив** осторогу Німеччини.

—o—

ЗАМКНЕННЯ НІМЕЦЬКИХ КОНСУЛЯТІВ У ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ

БЕРЛІН, 18. 6. — Північно-американський уряд візвав 17. 6. в ноті до німецького дипльоматичного представника у Вашинґтоні, щоб урядовці німецьких консулятів, інформаційних бібліотек, трансокеанської аґенції, німецьких державних залізниць залишили територію Злучених Держав. Як причину подано, що ці німецькі станиці займалися справами, яких далі годі допускати. Німецький уряд склав найгостріший протест проти цих недоказаних закидів і проти поведінки північно-американського уряду, суперечної договорам.

—o—

МАРШАЛ ПЕТЕН ЗАКЛИКАЄ ДО СПІВПРАЦІ.

ВІШІ, 18. 6. — Як недавно адмірал **Дарлян**, так тепер маршал **Петен** промовляв до французького народу в радіо. Він закликав усіх французів, щоби не слухали ворогів Франції. На початку своєї промови марш. Петен ще раз пригадав все те, що він вже сказав перед роком, коли обіймав владу. „Все те я вам сказав розбитим від схвилювання голосом 17. 6. 1940. Сьогодні вже зміцнився мій голос, бо **Франція знову відроджується"**. Багато французів не хоче цього признати, але без огляду на великі трудноші Франція живе й відбудовується. Одночасно з кожним днем французи виявляють щораз більше духа жертвенности й зрозуміння для своїх національних ідеалів. Французи не є ані продані, ані зраджені. Ті, що їм так кажуть, брешуть і женуть їх в обійми комунізму. Французи терплять і ще довго мусять терпіти, бо вони ще не заплатили за всі свої похибки. **Проба є** тверда. Багато добрих французів — між ними селяни й робітники — приймають це з великою гідністю. Вони таким чином помагають марш. Петенові виконувати його важкі завдання. Але він потребує ще чогось більшого від них: **їх віри, віри серця, віри їх розуму.** „Я потребую — вашої **мудрости й терпеливости.** І ви це можете придбати тільки через **дисципліну**, якої від вас вимагаю і від якої вас пробують відтягнути ті, що забули про наше минуле і **звязалися з ворогами.** Пригадайте собі, що ви є мужчинами і мужчинами старої і славної нації. Віднайдіть себе самих. **Гоніть від себе страх.** Ходіть до мене й ми вийдемо з нічної темряви, в яку нас увігнала жахлива авантюра".

—o—

НОВИНКИ

КАЛЕНДАР

Чер.

18. Четвер — Пресв. Евхаристії.
20. Пятниця — смч. Теодота.

—

— ПРИЙМЕМО ЗАРАЗ 2—3 УРЯДОВЦІВ до адміністрації. Подання із залученим перебігом праці, заопініовані УДК, пересилати на адресу: „Українське Видавництво", Краків, Райхсштрассе 34.

— САНІТАРНИЙ КУРС ДЛЯ ЖІНОК КРАКОВА починається в четвер 19. червня в салі при вул. Льоретанській 18 (парт.) в год. 19. Безпосередньо перед першою лекцією переводитимуться ще додаткові вписи. Просимо принести з собою виказки УДК. (1—3)

— СХОДИНИ СЕКЦІЇ НАРОДНЬОГО ЗДОРОВЛЯ при УДК — Краків з рефератом д-ра Худика відбудуться в середу, 18. червня в год. 19,30 при вул. Зеленій 26, м. 7. (1—2)

— КОРОТКИЙ КУРС ПЕРШОЇ ПОМОЧІ організує Реферат Здоровля при УЦК. Вписи відбуваються щоденно від 8—13 год. в УЦК, вул. Зелена ч. 26, V. поверх, двері 29.

— КОМУНІКАТ У СПРАВІ ФОТОКОНКУРСУ „ДОРОГИ". Редакція ілюстрованого журналу „Дорога", йдучи назустріч побажанням наших фотоаматорів, рішила продовжити оголошений нею фото-конкурс на літні місяці липень-серпень, щоб у цей спосіб дати світликвцям більший час і змогу розгорнути ширше свою фото-світливну працю. Прислані досі праці залишаються до часу конкурсу в „Українському Видавництві"; частинно будуть використані за гоноруванням у відповідних виданнях. Речинець конкурсу кінчається з днем 31-го серпня 1941 р. — Редакція журналу „Дорога", — Краків, Райхсштрассе 34.

— УКРАЇНСЬКЕ ІСТОРИЧНО - ФІЛОЛОГІЧНЕ ТОВАРИСТВО В ПРАЗІ. При кінці 1940-41 акад. року скінчило Історично-Філологічне Товариство в Празі 18-тий рік своєї діяльности. Складається воно тепер із 65-ти членів, переважно високошкільних професорів і доцентів, що працюють у ділянці історичних, філологічних і філософічних наук. В останньому році помер д. чл. Т-ва д-р М. Гнатишак. До Т-ва вибрано 12 нових членів, а саме: доц. д-ра М. Андрусяка (Берлін), д-ра В. Бірчака (Прага), д-ра Освальда Бурггардта (Мінстер), проф. д-ра І. Зілинського (Краків), проф. д-ра М. Кордубу (Холм), проф. д-ра В. Кубійовича (Краків), проф. д-ра З. Кузелю (Берлін), проф. д-ра Б. Лепкого (Краків), д-ра Є. Ю. Пеленського (Краків), проф. д-ра І. Раковського (Краків), доц. д-ра Яр. Рудницького (Берлін) і проф. К. Заклинського (Прага). Головною формою діяльности Т-ва є його наукові засідання й видавництво. Наукових засідань у минулому році Т-во відбуло 22 із 33 викладами. Від початку свого існування (засноване 1923 року) Т-во мало 438 засідань, на яких вислухано й продискутовано 662 праці. Кількість окремих публікацій Т-ва досягає тепер числа 60. В цьому році Т-во видало III. т. своїх „Праць", відбитки з нього й річні звіти за останні роки. Тепер почато друк IV. т. „Праць", для якого зібрано вже матеріялу на 12 друк. аркушів. Видання цього тому має бути закінчене ще в 1941 р. — Президія Т-ва на наступний рік вибрана в складі: проф. Дм. Антонович — голова, проф. Дм. Дорошенко — заст. голови, проф. д-р С. Наріжний — секретар, доц. д-р І. Панькевич — скарбник. Адреса Т-ва: Прага XIV, пошт. скр. 1007.

— КУРСАНТИ ТОРГОВЕЛЬНОГО КУРСУ в Кракові зложили 6 зол. для українських інвалідів.

— НА ФОНД ДОПОМОГИ УКРАЇНСЬКОМУ СТУДЕНТСТВУ зложила Делегатура в Радимні за час від 24. 2. до 18. 5. (в золотих): Радимно: збірки біля церкви в березні й квітні 246.93; з нагоди вінчання Мих. Ґрубського з Софією Костечко 66; датки по закінченні курсу книговедення Секції Торговельників 46; Благодір О. 100; Колодій Мирослав 40; по 32: посадник Добрянський Михайло, Павлик Володимир; Городецький Роман 30; по 24: Бонк Василь, Бучак Мирон, м-р Гірний Василь; по 20: дир. Брусак Ілярій, Клим Павло, Кушнір Омелян, Сухожак Петро, Тарчанин Володимир, Хамуляк Михайло; по 15: Тригубенко Іван, Явда Володимир; по 12: Карашівський Іван, Лис Григорій; по 10: м-р Кокорудз Теодор, Коржан Михайло, д-р Лопінський Ґустав, Муссаківський Мирослав; по 9: Романчук Григорій, Щурко Михайло; по 8: Зелез Ілля, Кіт Василь, Комариця Микола, о. Марисюк Маркіян, Скарвінко Евген, Янчура Михайло; Шаваринський Осип 6; по 5: Ґрубський Михайло, Салук Володимир, о. Черкавський Іван; по 4: Грох Володимир, Тучапець Андрій і Олекса; по 3: Кий Василь, Лупань Осип, Маслякевич Василь, Смуток Михайло; по 2: Ґурба Іван, м-р Дмитренко Василь; Петрівський Едвард 1. — Радимно-Загороди: дохід із вистави в Острові к. Радимна 30. — Дмитровичі: дир. Яріш Петро 9. — Заболотці: дир. Дяченко Іван 10. — Задуброва: збірка коло церкви в лютім 10,25, учителька Завада Анна 5. — Заміхів: збірка біля церкви в березні й квітні 20, о. Городиський Іларіон 10, о. Білинський Петро 8. — Острів: збірка біля церкви в квітні 7, муж довіря Головач Петро 4. — Святе: даток громади 20, збірка біля церкви в квітні 13.17, нач. громади Яцула Петро 10, даток УОТ 5. — Сколошів: Сільський Господар (½ дох. з забави) 80, дир. Лялька Олександер 12, нач. громади Лісний Дмитро 0.50. — Сосниця: збірки біля церкви в лютім, березні й квітні 92.55, о. Чорняк Іван 25, о. Рудавський Іннокентій 20, лік. вет. Мішкевич Богдан 10, муж. довіря Зелез Андрій 4. — Разом 1.396.40, пересланих складанкою П. Щ. Українбанк для УЦК 18. 5. 1941, — переданих вже та поміщених у Крак. Вістях зол. 653.02 з 21. 2. 1941 — разом зібрано та переслано на терені Делегатури Радимно 2.049.42 зол. — Усім Жертводавцям, Збірщикам і Прихильникам складаємо щиру подяку. — Делегатура УДК в Радимні.

Англійці заскочені спротивом французів у Сирії

БЕРЛІН, 18. 6. — Англійці мали плян зайняти Сирію блискавково на зразок німецьких походів. Це мало поправити їх мілітарну славу. Але й це їм не вдалося. Американська аґенція Ассошіейтед Прес подає з Лондону, що англійські сподівання на безкроване й блискавкове зайняття Сирії провалилися. З кожною годиною Англія мусить проливати щораз більше крови. Англійці думали, що Вейвел уже так підготовив свої збройні сили, що не буде мови про якийсь сильніший французький спротив, бо вже давно перед походом на Сирію йшла сильна політична пропаґанда. Звідомлення англійських аґентів стверджували готовість французьких частин до переходу на англійську сторону. Ці звідомлення були сперті на донесеннях французів, що служать в англійських т. зв. чужинецьких леґіонах, на їх радієвій пропаґанді й на декількох випадках переходу невеличких ґруп на англійську сторону та на їх пустословних оповіданнях про загальне очікування приходу англійсько - французьких військ. Саме тому англійці не могли повірити, що заклики адмірала Дарляна й ґенерала Денца про боротьбу в Сирії будуть правдиві й вирушили в похід, щоби заволодіти без боротьби. Англійці пішли 4-ма шляхами. Одна колона пішла вздовж морського побережжя й дійшла під Сайду (біблійний Сидон). Їх піддержувала в поході фльота. Але під Сидоном зустрінулися з таким опором, що навіть кораблі мусіли уступити від берегів.

Друга колона пішла в напрямі на Дамаск із наміром окружити його зразу. Тут прийшло до завзятих боїв й англійцям удалося здобути місцевість Джесін. Але вже не вдалося піти далі.

Третя колона вирушила на Джебель Друс, але далеко також не зайшла, бо протинаступ французьких військ розбив її наміри. Самі англійці признаються, що тут потерпіли великі втрати внаслідок випадів панцирних частин. Вони мусіли навіть відступити з Кунейтри і з Мердюм. Цей протинаступ зразу припинив англійський похід і примусив ворога зайняти оборонні становища.

Четверта англійська колона вдарила на Сирію з Іраку. Тут англійці надавали своїм перемогам зразу просто фантастичні успіхи, мовляв, вони перейшли цілу північну Сирію аж до моря. Але опісля відкликали цю перемогу й навіть заперечили свою першу вістку про зайняття Дейр ес-Цор.

Усі ті невдатні блискавкові походи сьогодні припинилися. Спротив французьких військ викликав велике розчарування. Події вдарили немов обухом по голові всіх англійських віщунів. Часопис „Нюс Кронікл" закидає всім пропаґандистам і кореспондентам, що саме через них армія не дістала належної підготови й зустрінулася з невдачами. Тепер знову виявляються неправдиві вістки, немовто ґен. Денц готов закінчити сирійський конфлікт шляхом переговорів. Як бачимо, англійці далі живуть пропаґандою фальшивих вісток.

——o——

БОЛГАРІЯ БУДЕ СИЛЬНОЮ ДЕРЖАВОЮ

СОФІЯ, 18. 6. — Болгарський міністер військових справ ґен. Даскалов заявив у промові у військовій школі в Софії м. ін.: „Болгарія буде сильною й могутньою державою, яка матиме змогу спокійно й свобідно розвиватися. Болгарія буде багатою державою, а кожний болгарин матиме запевнений добробут. Армія — це основа держави, особливо в часі війни, що її тепер переживаємо. Тому обовязком кожного старшини й вояка дбати всіми силами про вдержання цієї основи. Мусимо озброїтися розумом, енерґією і терпеливістю, щоб могти зустрінути всі бурі, з якого боку вони не походили б".

——o——

Як працює УДК у Люблині

Дня 25. травня відбулися річні сходини членів УДК у Люблині. В сходинах узяло участь коло 100 громадян, представників наших установ і секцій, представник УЦК дир. В. Тимцюрак, делеґат із Пулав, муж довіря з Красника, крім цього представник влади. Сходини відкрив голова УДК Неофіт Кибалюк, пояснив їх ціль і завдання (навязання тісніших взаємин із громадянством та поглиблення праці УДК) і привітав представника УЦК, влади й інших гостей. Дир. Тимцюрак в імені УЦК подякував за привіт і побажав приявним успішних нарад, а УДК якнайкращого розвою. Звідомлення складали: голова УДК і референти або їх заступники. Перший склав звіт голова УДК проф. Кибалюк: УДК у Люблині повстав восени 1939 р. Основниками його були: В. Тимцюрак, Н. Кибалюк, Г. Олішкевич, П. Нестер, І. Стадницький, П. Скреметівна та інж. А. Карташевський. Першим головою Комітету в Люблині був інж. Карташевський, секретарем Е. Ткачук. Опісля вибрано 3-особовий провід Комітету, головою якого був. дир. Тимцюрак, членами В. Болюх і Н. Кибалюк. У тому складі провід залишився аж до серпня 1940 р., коли призначено провід Комітету в сьогоднішньому складі. Далі голова переповів історію перших місяців існування Комітету, шляхи й напрямні його діяльности та подав загальні дані щодо вислідів цієї праці. Праця Комітету до цього часу розвивалася в 4 головних напрямах: 1) допомогова акція, 2) устійнення організаційних форм та управнення орґ. апарату, 3) розбудова орґанізації і 4) надання потрібного змісту.

Допомогова акція була першою й найактуальнішою справою. Виявлялася вона у формі грошевих датків, харчування, приміщення, лікарської опіки, підшукання праці, виготовлювання подань, інтервенцій у різних загальних та особистих справах, обділювання взуттям і одягом полонених та збігців, як також переселенців, що переїздили на Холмщину чи звідти верталися. До Люблина, як осередку области, напливали майже безнастанно українці з різних сторін.

Допомогова акція обіймала також шкільну й академічну молодь. Сьогодні УДК дає що-місячну допомогу учням та ученицям холмської ґімназії, які походять із Люблина, крім того за посередництвом КоДУСу переводить що-місячну збірку на фонд допомоги українському студентству. Доживлюванням і санітарно-медичною опікою дітвори української школи в Люблині займається секція опіки над дітьми при УДК. Дотепер дістало допомогу від люблинського УДК понад 3.000 осіб.

Важнішими досягненнями УДК у розбудові нашого життя на терені Люблина було створення 7-клясової народньої школи (120 школярів) і заснування кооперативи „Мета", що сповняє сьогодні функцію українського консуму в Люблині, та харчівня при УДК. Заходами УДК побудовано памятники на могилах українських вояків, які поховані на православному цвинтарі в Люблині. Ці могили впорядковано в листопаді 1940 р. При УДК зорґанізовано: в серпні 1940 р. адміністраційний курс із 85 учасниками з усіх українських повітів люблинської области та шоферський курс від лютого до травня ц. р. з 60 учасниками

Далі голова обговорив авторитарну засаду й централізацію, на яких сьогодні побудоване наше організоване життя. Вкінці підкреслив, що місцеве свідоме українське громадянство в Люблині ставиться з великим зрозумінням до праці й завдань УДК і матеріяльно та морально Комітетові в цій праці допомагає.

З черги заступник організаційного референта висував завдання Комітету по думці інструкцій УЦК. УДК охоплює своєю діяльністю три повіти: Люблин, Янів Любл. і Пулави; в двох останніх містах є Районові Делегатури люблинського УДК. В люблинському повіті є 3.000 українців, у тому 1.000 в м. Люблині, 2.000 в 4-ох українських селах людвинської волости, для яких створена окрема волосна Делегатура. В янівському повіті живе ок. 2.000 українців, а саме у двох етнографічних українських острівцях, селі Отроч із околицею ок. 1000 осіб, і в селах Дубрівка-Шиперки-Борки з околицею також ок. 1.000 осіб. Крім цього є тут українські кольонії в Янові Любл. і в Краснику. В пулавському повіті є ок. 70 українських родин, передусім у Пулавах, Ірені та Ополю. В люблинському повіті є 5 УОТ, в янівському 3, в пулавському 1 (в м. Пулавах). Куренів Молоді в любл. пов. є 3. На терені діяльности УДК є 6 церков. Саме місто Люблин гуртує багато української інтелігенції (зареєстрованих в УДК 1067 осіб). Розгалуження праці в УДК в Люблині є досить велике, бо до того часу повстало при УДК 14 фахових обєднань праці і різних установ чи організацій, із яких деякі, як КМ, УОТ, КоДУС і ін. ведуть живу діяльність. Із важніших акцій Комітету треба назвати: зорганізування вакаційної оселі для дітей і дорости в селі Рогізно, любл. повіту, вліті 1940, адміністраційний курс, шоферський курс, курс передовиків молоді в грудні 1940, вистава книжки й преси, обласний зїзд українських кореспондентів, обласний зїзд українських правників, вистава українських вишивок, дві Шевченківські академії, вистава „Гриця" в салі міського театру та відправа делегатів і мужів довіря в грудні 1940. Виконний апарат УДК — це 6 осіб, із яких одні є референтами, інші заступниками референтів чи урядовцями. Бюро (канцелярія) Комітету зорганізоване по зразку УЦК. Звязок із тереном діяльности УДК вдержують частинно при помочі поїздок (любл. повіт), частинно при допомозі кореспонденції. Делегати й мужі довіря з янівського й пулавського повітів навідуються час-до-часу особисто в УДК за інформаціями й вказівками.

З черги складав звіт господарський референт УДК інж. Гр. Терлецький. Господарська праця УДК проявлялася на терені діяльности Комітету в добуванні звичайних і святочних харчевих приділів для українського населення, у видаванні додаткових харчевих карток (яких для м. Люблина призначено 1000), в інтервенціях у влади в справі контингентів українських селян любл. повіту. Спеціяльна делегація УДК їздила в ці українські села провіряючи контингентові справи. Комісія Міста з обєднаннями праці купців, промисловців і ремісників уже остаточно сформована й зачинає свою нормальну працю. Засновання сільсько-господарської школи в селі Дратові, любл. повіту, не увінчалося успіхом.

Інж. Богдан Рак подав звіт із праці двох рефератів: фінансового й молоді. За 19 місяців свого існування (від жовтня 1939) УДК мав приходів 90.000 зол. і стільки само приблизно розходів. Треба признати, що українське люблинське громадянство радо й доволі жертвенно виконує свої національні обовязки. Праця й осяги Референтури Молоді зосередилися передусім у праці між молоддю в самому Люблині. Курінь Молоді ім. кн. Льва з чотами: мужеською, жіночою, юнацтва і новиків виявив незвичайно живу діяльність і став на терені Люблина поважною та найкраще зорганізованою українською клітиною життя. Недавно заложені два Курені Молоді в селах люблинського повіту виказують слабу діяльність і вимагають постійної і значної опіки УДК.

З черги о. прот. Я. Костецький подав звіт із діяльности реферату культурної праці. Українські Освітні Т-ва є в таких місцевостях: Люблин (найбільш діяльне, з секціями: жіночою, драматичною і співочою), в селах: Дратів, Каніволя, Рогізно і Людвин (любл. повіту), в Пулавах та в селах Дубрівка, Шиперки і Отроч (янівського повіту). Українських шкіл є 5 у любл. повіті і 4 в янівському повіті. На терені діяльности УДК є 5 священиків і 6 церков. УОТ мають або закладають бібліотеки, улаштовують різного роду імпрези й ведуть освітню та освідомну працю. На найближчий час намічені дитячі садки й у звязку з цим зорганізування курсу провідниць дитячих садків у Люблині.

Національно-освідомна праця між населенням наших найдальше на захід висунених етнографічних острівців — це найголовніші завдання реферату культурної праці УДК в Люблині. В тій справі референт відбуває час-до-часу особисто поїздки в українські села любл. повіту, щоб на місці провірити стан праці, подати вказівки й заохотити місцевих громадян до активної участи в нашому житті та щоби навязати звязки з місцевими учителями й священиками, на яких ця праця головно спирається.

Останнім звітодавцем був о. Дмитро Филипович, підреферент суспільної опіки при УДК. Він подав докладний звіт із розподілу дарів Амер. Черв. Хреста (одягів, взуття і харчів) та представив циферно різні види допомоги Комітету для українського населення. Ця поміч виявлялася в харчуванні й часовому приміщенні переселенців, полонених, опіці над шкільною дітворою, порадах, інтервенціях, писанні подань, допомозі хорим українцям у лікарнях, лікарській помочі, підшукуванні праці, допомозі студентству і т. п.

По звітах була коротка дискусія, в якій, м. ін., дир. Тимцюрак підкреслив гармонію й єдність, яка панує між люблинським українським громадянством та побажав, щоб провід УДК, кермуючись і надалі тими самими напрямними, осягнув якнайбільші осяги в своїй праці. На внесок д-ра М. Рибака загальні збори ухвалили одноголосно, що звіти голови УДК та його співробітників приймають до відома й дякують голові та співробітникам за дотеперішню працю. Сходини закінчив коротко промовою голова УДК, подаючи до відома, що в Люблині організується курс української мови для спольонізованих українців і відкривається дитячий садок. Вкінці візвав усіх до єдности, активної участи в громадянській праці й до готовости до завдань, які в сьогоднішню пору стоять перед українською нацією.

В. К.

За Редакцію відповідає начальний редактор М. Хомяк у Кракові. Видає „Українське Видавництво", Краків, вул. Райхсштрассе 34, II. Тел. ...
З друкарні „Нова Друкарня Денникова" під наказною управою, Краків, вул. Ожешкової 7, тел. 102-79.
Verantwortlich für den Gesamtinhalt und Anzeigenteil: Hauptschriftleiter M. Chomiak, Krakau. Verlag: „Ukrainischer Verlag" G. m. b. H. Krakau Reichsstrasse 34. Fernspr. 250-39. — Druck: „Neue Zeitungsdruckerei", Kommissarische Verwaltung, Krakau, Orzeszkowagasse 7, Fernsprecher 102-79